

ΣΕΙΡΑ 4276
485156
9836
1/1/03
2003
ΑΠΟΚΟΜΜΑ ΠΑΡΑΒΟΛΟΥ
ΔΗΜΟΣΙΟΥ
€ 9 €
ΕΝΝΕΑ ΕΥΡΩ
ΚΑΤΑΤΕΘΗΚΕ ΑΠΟ
Διευθυντής
Αιζούνη Αιζούνη
ΓΙΑ
ΤΗΝ
ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΑΣ

ΒΑΣΙΛΗΣ Κ. ΔΑΦΡΕΙΝΗΣ
ΕΞΕΤΑΣΤΗΣ
ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ

4276/2003

ΠΡΩΤΟΠΡΟΪΚΤΟ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
(Τμήμα Ε')

5.8.03

Α Ι Τ Η Σ Ι Σ

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΚΑΤΣΙΟΥΛΑ
Διευθύντρια Διεύθυνσης Δικών Διόσεων

Του Σωματείου «Σύνδεσμος Ιδιοκτητών Κατακλυζομένου Οικισμού Μεσοχώρας (ο Αχελώος)», με έδρα τη Μεσοχώρα του Νομού Τρικάλων.

Κ Α Τ Α

1. Του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ.
2. Του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών.
3. Του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.
4. Του Υπουργού Ανάπτυξης.
5. Του Υπουργού Γεωργίας.
6. Του Υπουργού Πολιτισμού.

Π Ε Ρ Ι Α Κ Υ Ρ Ω Σ Ε Ω Σ

Της υπ' αριθ. πρωτοκ. Α.Π.131957/19-3-2003 Κοινής Υπουργικής Αποφάσεως των ανωτέρω Υπουργών με θέμα «Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων για την κατασκευή και λειτουργία των έργων μερικής εκτροπής του Ανω Ρου του Αχελώου ποταμού προς τη Θεσσαλία».

Σ Σ Ω Ω

1. Ως γνωστόν, διά της υπ' αριθ. 3478/2000 αποφάσεως της Ολομελείας του Δικαστηρίου Σας, ακυρώθηκε η υπ' αριθ. 23271/15-12-1995 Κοινή Υπουργική Απόφαση, με την οποίαν είχαν εγκριθεί περιβαλλοντικοί όροι για την κατασκευή και λειτουργία των έργων της λεγόμενης «εκτροπής του Αχελώου». Η Ολομέλεια του Δικαστηρίου έκρινε, σε σχέση με τους προβληθέντες τότε λόγους ακυρώσεως, ότι η Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, στην οποίαν είχε στηριχθεί η ανωτέρω Κ.Υ.Α., ήταν νομικώς πλημμελής, διότι, αφενός δεν υπήρχε σ' αυτήν αξιολόγηση των πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής της Συκιάς, σε σχέση με τις αυστηρές νομικές δεσμεύσεις που προκύπτουν από τη Σύμβαση της Γρανάδας, αφετέρου δεν είχαν εξετασθεί εναλλακτικές λύσεις για την εκτέλεση των τεχνικών έργων της ίδιας περιοχής.

2. Τα μέλη του Σωματείου μας, του οποίου η σύσταση επετράπη διά της υπ' αριθ. 474/1988 αποφάσεως του Πολ/λους Πρωτοδικείου Τρικάλων, είναι ιδιοκτήτες ακινήτων στην παραποτάμια κοινότητα της Μεσοχώρας, τα οποία θα κατακλυσθούν από τα ύδατα του Αχελώου, λόγω της κατασκευής και λειτουργίας του φράγματος Μεσοχώρας και του ομώνυμου ταμιευτήρα.

Κατά συνέπεια, είναι προφανές το έννομο συμφέρον μας να ζητήσουμε, διά του παρόντος δικογράφου, την ακύρωση της Κοινής Υπουργικής Απόφασης που εγκρίνει περιβαλλοντικούς όρους για το έργο της εκτροπής του Αχελώου, προβάλλοντας προς τούτο τους ακόλουθους νόμιμους και βάσιμους λόγους :

A. Διότι η προσβαλλόμενη ευρίσκεται σε ευθεία αντίθεση με τις διατάξεις των άρθρων 24 παρ. 1 και 106 παρ. 1 του Συντάγματος, διά των οποίων προβλέπονται οι υποχρεώσεις του Κράτους, όπως λαμβάνει όλα τα ενδεδειγμένα μέτρα γιά την αποτελεσματική και προληπτική

προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, για την ορθολογική αξιοποίηση των πηγών του εθνικού πλούτου και για την βιώσιμη και ισομερή κατά το δυνατόν ανάπτυξη, τόσο σε επίπεδο περιφερειακό όσο και σε επίπεδο εθνικό.

Από τη συνδυασμένη ερμηνεία των ανωτέρω διατάξεων συνάγεται ότι οποιοδήποτε πολύπλοκο και συνεπαγόμενο ποικίλες επιπτώσεις σε περισσότερες περιφέρειες της χώρας εγχείρημα αξιοποίησης πηγών εθνικού πλούτου, πρέπει να βασίζεται σε προηγούμενο στρατηγικό σχεδιασμό, στον οποίον θα εξετάζονται και θα συνεκτιμώνται όλοι οι παράγοντες του προβλήματος, του οποίου αναζητείται επίλυση, κατά τρόπον ώστε να επιτυγχάνεται και διασφαλίζεται τελικώς η επιδιωκόμενη ανάπτυξη, δίχως την ανάλωση σημαντικού φυσικού και πολιτιστικού κεφαλαίου της χώρας, διότι, διαφορετικά, απομειώνεται, υποβαθμίζεται ή εκμηδενίζεται ο εθνικός πλούτος που θα έχουν στη διάθεσή τους προς διαχείριση οι επόμενες γενεές.

Στα κατά προτεραιότητα προστατευόμενα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος περιλαμβάνονται τα υδάτινα οικοσυστήματα της χώρας, μεταξύ των οποίων πρωτεύουσα θέση έχει το οικοσύστημα του Αχελώου ποταμού. Είναι γεγονός πασίδηλον, ότι πρόκειται περί γιγαντιαίου (σε ελληνική κλίμακα) οικοσυστήματος, το οποίο δεν είναι μόνον ποτάμιο, όπως υπολαμβάνεται, αλλά απαρτίζεται από αλληλοεξαρτώμενα μεταξύ τους δασικά και υδατικά οικοσυστήματα, αλλά και συστήματα εμβίων όντων, διαμορφώθηκε στο πέρασμα των χιλιετιών, καταλαμβάνει μία τεράστια έκταση, οριζόμενη όχι μόνον από την κοίτη του ποταμού, αλλά από πολλές λεκάνες απορροής και πολλούς υδροκρίτες και καθορίζει εν πολλοίς το κλίμα της μισής ηπειρωτικής Ελλάδας, αφού μόνον ο άνω ρους, ορίζεται και υδροκρίνεται δυτικά από τα όρη Λάκμος (Ν. Ιωαννίνων), Αθαμάνων (Ν. Αρτας), Βάλτου (Ν. Αιτωλοακαρνανίας) και ανατολικά από τους ορεινούς όγκους της Τριγείας, του Αυγού και του

Χατζή (Ν. Τρικάλων) και από τις κορυφές των δυτικών Αγράφων (Ν. Καρδίτσας και Ευρυτανίας)!

Εν άλλους λόγους, όταν γίνεται λόγος για τον Αχελώο ποταμό, όλοι έχουν απόλυτη επίγνωση ότι πρόκειται περί του κορυφαίου (τουλάχιστον από άποψη τάξεως μεγέθους) ενιαίου οικοσυστήματος της Ελλάδας και του κορυφαίου υδατικού της πόρου.

Από τα ανωτέρω αντικειμενικά δεδομένα (τα οποία προκύπτουν από έναν απλό γεωφυσικό εθνικό χάρτη), αξιολογούμενα νομικώς με βάση τις ανωτέρω αναφερθείσες συνταγματικές διατάξεις, συνάγεται ότι, πριν επιχειρηθεί καταλυτική επέμβαση στο υπό την ανωτέρω έννοια οικοσύστημα του Αχελώου (και τέτοια επέμβαση συνιστά αυταποδείκτως το ένδικο έργο της εκτροπής του άνω ρου αυτού, το οποίο, όπως παραδέχονται όλες οι καταρτισθείσες Μ.Π.Ε., συνεπάγεται άμεσες και έμμεσες, βέβαιες και ενδεχόμενες, σημαντικότητες, σημαντικές και λιγότερο σημαντικές, ποικίλες και πολυσύνθετες επιπτώσεις σε περισσότερες περιφέρειες της χώρας), απαιτείται να έχει προηγηθεί συνολικός, στρατηγικός σχεδιασμός διαχείρισης υδάτων σε εθνικό επίπεδο.

Ο σχεδιασμός αυτός, ο οποίος πρέπει να εκκινεί από την καταγραφή του υδατικού δυναμικού του ελληνικού χώρου και την λεπτομερή καταγραφή των περιοχών με υδατική επάρκεια, υπερεπάρκεια ή ανεπάρκεια, θα «ανασύρει» και θα συνεκτιμά όλους τους παράγοντες του προβλήματος της διαχείρισης ύδατος, θα καταστρώνει συστήματα εξοικονόμησης ύδατος σε όλα τα επίπεδα, θα αναζητεί εξαντλητικώς και θα υποδεικνύει εναλλακτικές ανώδυνες επιλογές για την ικανοποίηση των σημαντικών για την εθνική οικονομία αναγκών σε νερό (όπως η άρδευση του θεσσαλικού κάμπου) κλπ. ώστε να διασφαλισθεί το ότι ο τρόπος διαχείρισης των υδάτων (ζήτημα που είναι από τα πλέον κρίσιμα του αιώνα μας) θα είναι βιώσιμος. Βιώσιμη διαχείριση υδάτων σημαίνει

προεχόντως : α) διαχείριση που είναι βέβαιον ότι δεν θα επιτείνει στο μέλλον το πρόβλημα της λειψυδρίας, β) διαχείριση που δεν θα έχει ως συνέπεια την περιέλευση μιάς περιφέρειας της Χώρας σε ευνοϊκότερη κατάσταση από υδρολογικής απόψεως, σε βάρος άλλης περιφέρειας.

Στην υπό κρίση περίπτωση, το έργο της εκτροπής του Αχελώου σχεδιάσθηκε και υλοποιείται δίχως να έχει προηγηθεί ο ανωτέρω επιβαλλόμενος από τις αναφερθείσες συνταγματικές διατάξεις σχεδιασμός, και για τον λόγο αυτόν, η προσβαλλόμενη ακυρωτέα τυγχάνει.

Β. Διότι η προσβαλλόμενη απόφαση ευρίσκεται σε απόλυτη αντίθεση με τις ρυθμίσεις του νόμου 1739/1987, οι οποίες, σε ό,τι αφορά τη διαχείριση των υδατικών πόρων της Χώρας, εκφράζουν και εξειδικεύουν τις επιταγές των άρθρων 24 παρ. 1 και 106 παρ. 1 του Συντάγματος για αποτελεσματική και προληπτική προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, για ορθολογική αξιοποίηση των πηγών του εθνικού πλούτου και για βιώσιμη και ισομερή κατά το δυνατόν ανάπτυξη, τόσο σε επίπεδο περιφερειακό όσο και σε επίπεδο εθνικό.

Ειδικότερον, ο νόμος τούτος προβλέπει, ως υποχρεωτική για τη Διοίκηση, συγκεκριμένη και θεμελιώδη διαδικασία προγραμματισμού για τη διαχείριση των υδατικών πόρων της χώρας.

Από τον συνδυασμό των διατάξεων του άρθρου 1, του άρθρου 2 παρ. 1, του άρθρου 4 παρ. 1, 3, και του άρθρου 7 παρ. 1, 2 του νόμου αυτού (1739/1987), και, ενοψει δύο δεδομένων, ήτοι, α) της πασίδηλης σημασίας του Αχελώου ποταμού ως κεφαλαιώδους υδατικού οικοσυστήματος/πόρου της χώρας (εθνικός υδατικός πόρος) και β) των πολυσύνθετων συνεπειών, που θα προκαλέσει σε περισσότερες περιφέρειες της χώρας το πολύπλοκο τεχνικό εγχείρημα της εκτροπής του ποταμού αυτού, προκύπτει μετά βεβαιότητας το νομικό συμπέρασμα,

ότι το έργο αυτό της λεγόμενης «εκτροπής του Αχελώου», έπρεπε να είχε ενταχθεί, πριν ξεκινήσει, σε Μακροχρόνιο Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Υδατικών Πόρων, κατά την έννοια των θεμελιωδών (με συνταγματική «κάλυψη») διατάξεων του άρθρου 4 του ν. 1739/1987!

Τέτοιο Πρόγραμμα δεν έχει καταρτισθεί, όπως προκύπτει από την ίδια την προσβαλλόμενη και από τα λοιπά στοιχεία του φακέλλου και για τον λόγο αυτόν η προσβαλλόμενη Κοινή Υπουργική Απόφαση ακυρωτέα τυγχάνει.

Γ. Διότι η προσβαλλόμενη απόφαση στηρίχθηκε στην Συμπληρωματική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (2002) του έργου, η οποία, όμως, είναι νομικώς πλημμελής για τον ίδιο ακριβώς λόγο, για τον οποίον εκρίθη πλημμελής από το Δικαστήριο (διά της 3478/2000 αποφάσεως της Ολομελείας) και η προηγούμενη Μ.Π.Ε. Ειδικότερον, όπως προκύπτει από το περιεχόμενο της συμπληρωματικής ΜΠΕ (κεφάλαιο 7.Β.7.3 - Αξιολόγηση των κατακλυζομένων μνημείων), οι μελετητές δεν προέβησαν σε αξιολόγηση του συνόλου των μνημείων της περιοχής. Δεν υπάρχει αξιολόγηση, ούτε των λίθινων γεφυριών του Τριζώλου, του Πετρωτού και των Ελληνικών, ούτε των αρχαιολογικών θέσεων «Νιτροβιές», «Κεραμιδαριό», «Παλαιοχώρι» και «Βαργιάνια», καθ'όσον οι ίδιοι (οι μελετητές) βεβαιώνουν (κεφάλαιο 7.Β.7.3 της ΜΠΕ) τα εξής : α) « *Όσον αφορά στις λίθινες γέφυρες. . . η αξιολόγησή τους είναι δύσκολη γιατί στηρίζεται σε ελλιπή δεδομένα. . . και ο χαρακτηρισμός τους ως ιδιαίτέρως σημαντικών μνημείων μπορεί να γίνει μόνο μετά από λεπτομερή αποτύπωση, χρονολόγηση και συγκριτική ανάλυσή τους*», β) «*Στις θέσεις Νιτροβιές, Κεραμιδαριό και Παλαιοχώρι εκκρεμεί ανασκαφική διερεύνηση, επομένως δεν μπορεί να γίνει αξιολόγηση της σπουδαιότητάς τους. . . στη θέση Βαργιάνια, 500 μ. ανατολικά της ιεράς μονής Αγίου Γεωργίου, η*

ανασκαφική διερεύνηση δεν έχει ολοκληρωθεί, επομένως είναι πρώιμο να εξαχθούν συμπεράσματα για την χρήση και την ακριβή χρονολογία των κτισμάτων, τα οποία οπωσδήποτε είναι κατά πολύ προγενέστερα της γειτονικής μονής» !!

Με δεδομένη την ανωτέρω ομολογία και την περιεχόμενη στην 3478/2000 απόφαση κρίση της Ολομελείας του Δικαστηρίου, οι όροι 24.12, 25 και 26 της προσβαλλομένης απόφασης, σύμφωνα με τους οποίους, θα γίνει μεν πλήρης φωτογραφική, βιντεοσκοπική, σχεδιαστική και οποιασδήποτε άλλης μορφής αποτύπωση των αναφερομένων σ' αυτήν στοιχείων της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, αλλά, ταυτοχρόνως, θεωρείται εκ των προτέρων δεδομένη η κατάκλυσή τους, αντίκεινται, όχι μόνον στις διατάξεις των άρθρων 3 παρ. 2, 4, 5, 6, 7, 9 και 10 του ν. 2039/1992, διά του οποίου κυρώθηκε η Σύμβαση της Γρανάδας, αλλά και στη διάταξη του άρθρου 24 παρ. 1 του Συντάγματος (προληπτική προστασία του πολιτιστικού περιβάλλοντος) και για τον λόγο αυτόν καθιστούν την προσβαλλόμενη απόφαση ακυρωτέα στο σύνολό της.

Και τούτο επειδή η έννοια των παραπάνω κανόνων του εθνικού και διεθνούς δικαίου (αλλά και αυτής ταύτης της Ολ. ΣτΕ 3478/2000), είναι ότι, προκειμένου να αποφασισθεί ο αφανισμός οποιουδήποτε στοιχείου της εθνικής ή της διεθνούς πολιτιστικής κληρονομιάς, θα πρέπει προηγουμένως να έχει γίνει πλήρης αξιολόγησή του με κάθε μέσον που η σύγχρονη τεχνολογία παρέχει, ώστε να καταστεί δυνατόν να κριθεί, στη συνέχεια, εάν αυτό αξίζει ή όχι να θυσιασθεί, για την επίτευξη οποιουδήποτε άλλου στόχου δημόσιας πολιτικής!

Δ. Διότι η προσβαλλόμενη είναι ευθέως αντίθετη με τις διατάξεις των άρθρων 24 παραγρ. 1 και 106 παραγρ. 1 του Συντάγματος, οι οποίες προβλέπουν τις αλληλοεξαρτώμενες αυστηρές υποχρεώσεις του Κράτους για προληπτική και αποτελεσματική προστασία όλων των

στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος και για βιώσιμη διαχείριση των πηγών του εθνικού πλούτου, τούτο Δε, για τους εξής επιπλέον λόγους :

Δ.1. Είναι γεγονός αναμφισβήτητο ότι σκοπός της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, η οποία είναι ευρέως γνωστή με την ονομασία «Νατούρα 2000», είναι η διατήρηση και προστασία του εναπομείναντος στο έδαφος της Ε.Ε. πυρήνος φυσικού κεφαλαίου.

Όπως είναι γνωστό, η εφαρμογή της Οδηγίας αυτής, στην Ελλάδα, άρχισε με την εκτέλεση του έργου «Καταγραφή, Αναγνώριση, Εκτίμηση και Χαρτογράφηση των τύπων Οικοτόπων και των ειδών Χλωρίδας και Πανίδας της Ελλάδος», το οποίο εγκρίθηκε από τις αρμοδιες επιτροπές της Κοινότητας και εκτελέσθηκε από το Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας μέσω του Ελληνικού Κέντρου Βιοτόπων-Υγροτόπων (Ε.Κ.Β.Υ.), σε συνεργασία με τα τμήματα βιολογίας των Πανεπιστημίων Αθηνών, Θεσσαλονίκης, Πατρών και Κρήτης, το Εθνικό Κέντρο Θαλασσιών Ερευνών και το Ινστιτούτο Δασικών Ερευνών και με τη συμμετοχή εκατό και πλέον ελλήνων επιστημόνων.

Ετσι, διαμορφώθηκε ο λεγόμενος Εθνικός Κατάλογος των περιοχών, τις οποίες η Ελλάδα, ως Κράτος-μέλος της Ε.Ε., προτείνει προς ένταξη στο ευρωπαϊκό οικολογικό δίκτυο «Natura 2000», μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται, πλην του δέλτα, και δύο άλλα τμήματα του οικοσυστήματος του Αχελώου ποταμού, ήτοι οι περιοχές με κωδικές ονομασίες «GR1440001 Ασπροπόταμος» και «GR2110003 Κοιλάδα Αχελώου». Από τη συνοπτική παρουσίαση των δύο αυτών περιοχών, η οποία περιέχεται στις σελίδες 167 και 174 αντιστοίχως, του ανωτέρω επιστημονικού πονήματος, προκύπτει με σαφήνεια η εκπληκτική οικολογική αξία τους, αφού σ'αυτές απαντώνται σημαντικότεροι τύποι οικοτόπων, πλουσιότερα δασικά και υδατικά οικοσυστήματα, πλουσιότετη πανίδα και χλωρίδα, είναι δε, εν ολίγοις, από τα πιο σημαντικά ενδιαιτήματα της αγρίας ζωής στον ελλαδικό χώρο.

Από τα ανωτέρω δεδομένα, τα οποία, σημειωτέον, συνιστούν την πλέον αξιόπιστη επιστημονική πηγή για την ερμηνεία των συνταγματικών διατάξεων και όλων των νόμων που αποσκοπούν στην προστασία του περιβάλλοντος, και ενόψει του γεγονότος ότι το ελληνικό Κράτος προτείνει την ένταξη των περιοχών αυτών στο δίκτυο Νατούρα 2000, αναγνωρίζοντας κατ'αυτόν τον τρόπο ότι εντάσσονται στον «σκληρό» πυρήνα του αυστηρώς προστατευτέου Φυσικού Κεφαλαίου της χώρας, συνάγεται ότι τα συγκεκριμένα τμήματα του οικοσυστήματος του Αχελώου, απολαύουν αυτομάτως, ευθέως και άνευ άλλου πινός της αυστηρότατης προστασίας του άρθρου 24 παρ. 1 του Συντάγματος, διότι, εάν η συνταγματική αυτή διάταξη δεν προστατεύει κατά τρόπον απόλυτο, ό,τι περιλαμβάνεται στον «σκληρό» πυρήνα του Φυσικού Κεφαλαίου της χώρας, τότε δεν προστατεύει τίποτα!!

Οικοθεν νοείται ότι τα ανωτέρω ισχύουν ανεξαρτήτως του εάν καταρτίστηκε ή όχι ο ήδη «στοιχειωμένος» Κοινοτικός Κατάλογος, του εάν οριστικοποιήθηκαν ή όχι οι διαδικασίες της Οδηγίας 92/43 ή τα όρια των προτεινομένων περιοχών!

Στο σημείο τούτο πρέπει απαραίτητως να τονίσουμε τα εξής: ανεξαρτήτως του παρανόμου της δρομολογηθείσας κατά παραγγελίαν διαδικασίας για την εξαίρεση της περιοχής «Κοιλάδα Αχελώου» από τον Εθνικό Κατάλογο, πάντως η εξέλιξή της και το όποιο αποτέλεσμα της, ουδεμία έννομη συνέπεια επάγεται, ούτε είναι δυνατόν να αλλάξει τα ανωτέρω νομικά συμπεράσματα, καθ'όσον η κεφαλαιώδης οικολογική αξία του ενιαίου (από τις πηγές μέχρι τις εκβολές) οικοσυστήματος του Αχελώου προκύπτει αβίαστα από τον γεωφυσικό χάρτη της χώρας και από τις επιστημονικές πηγές, μεταξύ των οποίων πρωτεύουσα θέση κατέχει η ανωτέρω μελέτη του Μουσείου Γουλανδρή και των λοιπών επιστημονικών φορέων!

Τούτων έπεται, ότι απαγορεύεται απολύτως και για οποιονδήποτε λόγο, η εκτέλεση τεχνικών έργων μεγάλης κλίμακας, όπως τα ένδικα, στο οικοσύστημα του Αχελώου, αφού προκαλούν καταστρεπτικές πρωτογενείς επιπτώσεις (π.χ. καταλυτική παραμόρφωση του τοπίου, αποψίλωση πλουσίων δασών, αφανισμός της φυσικής κοίτης, αφανισμός οικισμών και μνημείων κλπ), οι οποίες προκύπτουν από τις ΜΠΕ που έχουν συνταχθεί, αλλά και δευτερογενείς επιπτώσεις, οι οποίες είναι και σημαντικώτερες και μακροπρόθεσμες (π.χ. υποβάθμιση της βιοποικιλότητας, αλλαγή κλιματολογικών συνθηκών), οι οποίες προκύπτουν, τόσο από τα διδάγματα της κοινής πείρας, όσο και από τα διδάγματα της Επιστήμης!

Σε κάθε, όμως, περίπτωση η Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων ώφειλε να αναφέρεται ειδικώς και κατά τρόπο επιστημονικώς τεκμηριωμένο στις μακροπρόθεσμες επιπτώσεις από την κατασκευή και λειτουργία του όλου έργου, ώστε να κριθεί σε βάθος χρόνου, εάν ο πολύτιμος υδατικός πόρος του Αχελώου θα διατηρήσει τις θεμελιώδεις ιδιότητές του, ώστε να «εξυπηρετεί» και να δίνει ζωή στα ανθρωπογενή συστήματα των επομένων γενεών. Τέτοια επιστημονική και στρατηγική εκτίμηση των μακροπρόθεσμων συνεπειών του έργου σε όλα τα επίπεδα, δεν υπάρχει στην Μ.Π.Ε. και για τον λόγο αυτόν η προσβαλλόμενη απόφαση ακυρωτέα τυγχάνει.

Δ.2. Ανωτέρω, στο υπό Α κεφάλαιο του παρόντος δικογράφου, κατεδείχθη τεκμηριωμένα και με απόλυτη σαφήνεια ο χαρακτήρας του Αχελώου ποταμού, ως κορυφαίου Εθνικού Οικοσυστήματος και ως κορυφαίου Εθνικού Υδατικού Πόρου.

Αποτελεί δίδαγμα της κοινής πείρας, αλλά και της Επιστήμης, ότι ένα τέτοιο μεγασύστημα, που απαρτίζεται από αλληλένδετα μεταξύ τους συστήματα, ήτοι από ποικίλα δασικά οικοσυστήματα, πολλά συστήματα υδροκριτών, πολλά συστήματα απορροής (λεκάνες απορροής), ποικίλα

συστήματα εμβίων όντων και δη αγρίας ζωής, δεν μπορεί παρά να καθορίζει συνθήκες κλίματος !

Εάν δε, ληφθεί υπόψιν ότι μόνον ο άνω ρους του οικοσυστήματος του Αχελώου ορίζεται από τα τρία τέταρτα (3/4) της οροσειράς της Πίνδου, η οποία ως γνωστόν αποκαλείται «ραχοκοκκαλιά της Ελλάδας», προκύπτει άβιαστα το συμπέρασμα ότι το οικοσύστημα αυτό καθορίζει σε μεγάλο βαθμό το κλίμα, εάν όχι ολοκλήρου της Ηπειρωτικής Ελλάδας, οπωσδήποτε της μισής!

Όπως προκύπτει από τις ΜΠΕ του όλου έργου, από την κατασκευή και λειτουργία αυτού, θα αφανισθούν πολλά από τα οικοσυστήματα του Αχελώου (π.χ. δάση), θα παρεμποδισθεί η φυσική ροή του νερού και κυρίως θα αυξηθεί δραματικά η υδάτινη επιφάνεια, δηλαδή, σε τελική ανάλυση, θα τροποποιηθούν με ανθρώπινη επέμβαση οι φυσικές λειτουργίες του ενιαίου οικοσυστήματος του Αχελώου και επειδή οι λειτουργίες αυτές «παράγουν» το σημερινό κλίμα της Πίνδου, είναι φανερόν ότι θα τροποποιηθεί και το κλίμα αυτό.

Όμως, υπάρχει ορατός κίνδυνος, η βεβαία αυτή τροποποίηση του κλίματος να κλονίσει μακροπρόθεσμα και αυτήν ταύτην την οντότητα του Αχελώου, ως οικοσυστήματος και ως υδατικού πόρου, διότι είναι φανερό, ότι η ενδεχόμενη αύξηση της θερμοκρασίας και η άμέσως συναρτώμενη απ'αυτήν αλλαγή του ποσοστού των βροχοπτώσεων και κυρίως των χιονοπτώσεων (η σημασία των τελευταίων για τον εμπλουτισμό, την ανανέωση ή την «τροφοδοσία» των ποτάμιων οικοσυστημάτων είναι εξόχως πασίδηλη) είναι πιθανόν να επιφέρουν μακροπρόθεσμα ή και μεσοπρόθεσμα σταδιακή μείωση της «υδατικής ικανότητας» του ποτάμιου συστήματος και η μείωση αυτή να προκαλέσει με τη σειρά της την γενικότερη υποβάθμιση του όλου οικοσυστήματος.

Ενόψει του ανωτέρω ολέθριου κινδύνου, η προσβαλλόμενη απόφαση ώφειλε, αντί να εγκρίνει τυπικούς (στην συντριπτική τους πλειοψηφία)

περιβαλλοντικούς όρους, να εξαρτήσει την πρόοδο του έργου από την προηγούμενη κατάρτιση ειδικής κλιματολογικής μελέτης από ομάδα ειδικών προς τούτο επιστημόνων και μόνον εάν με τη μελέτη αυτή διασφαλίζετο κατά αδιαμφισβήτητο επιστημονικό τρόπο και σε βάθος χρόνου η βιωσιμότητα του ποταμού Αχελώου, να συνέχιζε η εκτροπή υπό τους κατάλληλους όρους.

Αυτό επιτάσσει αναμφίβολα η διάταξη του άρθρου 106 παρ. 1 του Συντάγματος σε συνδυασμό μ'εκείνην του άρθρου 24 παρ. 1, αφού αυτό σημαίνει βιώσιμη διαχείριση και βιώσιμη αξιοποίηση μίας από τις πλέον σημαντικές πηγές του εθνικού πλούτου.

Επιστημονική μελέτη υπό την ανωτέρω εκτεθείσα έννοια δεν έγινε ποτέ και από κανέναν και για τον λόγο αυτόν η προσβαλλόμενη απόφαση ακυρωτέα τυγχάνει.

Ε. Διότι, με βάση και όλες τις σκέψεις που προηγήθηκαν, η προσβαλλόμενη εγκρίνει ανεπιτρέπτως περιβαλλοντικούς όρους, οι οποίοι, σε σχέση με κεφαλαιώδη ζητήματα, τα οποία έπρεπε εκ των προτέρων να έχουν επιλυθεί ή εξετασθεί, παραπέμπουν σε μελέτες που θα καταρτισθούν στο μέλλον και ως εκ τούτου αυτή αντίκειται στη θεμελιώδη συνταγματική αρχή της πρόληψης για την προστασία του φυσικού, πολιτιστικού και οικιστικού περιβάλλοντος (άρθρ. 24 παρ. 1) και στις επίσης θεμελιώδεις συνταγματικές αρχές της ορθολογικής και βιώσιμης διαχείρισης των πηγών του εθνικού πλούτου, για την βιώσιμη ανάπτυξη όλων των τομέων της Εθνικής Οικονομίας, ώστε να εξυπηρετείται κατά τον άριστο δυνατό τρόπο το γενικό συμφέρον.

Πιο συγκεκριμένα, είναι παράνομοι με την αμέσως ανωτέρω έννοια οι εξής όροι της προσβαλλόμενης απόφασης :

1) Ο γενικός όρος 4 αυτής, κατά τον οποίον, σε περιόδους ξηρασίας θα καθορίζεται ο τρόπος λειτουργίας των έργων και οι ποσότητες νερού που θα εκτρέπονται προς τη Θεσσαλία, από τις ΠΥΔΥΠ της Δυτικής Στερεάς Ελλάδας και της Θεσσαλίας, μετά από γνωμοδοτήσεις των ΠΕΥΑ κλπ.

Επρεπε απαραίτητως να υπάρχει, πριν την έκδοση της προσβαλλόμενης απόφασης, πλήρες και ολοκληρωμένο Σχέδιο Διαχείρισης Κρίσης, για όλες τις ενδεχόμενες (και πολύ πιθανές πλέον) περιπτώσεις παρατεταμένων ακραίων καιρικών φαινομένων.

Η αποφασιστική αρμοδιότητα για την κατάρτιση του Σχεδίου αυτού και για τον εν γένει έλεγχο εφαρμογής του, ανήκει σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 1739/1987 (ιδίως εκείνες του άρθρου 7 παρ. 4) από κοινού, στον Υπουργό Ανάπτυξης και σε όλους τους άλλους Υπουργούς που εξέδωσαν την προσβαλλόμενη απόφαση και όχι σε περιφερειακά ή άλλα όργανα.

2) Ο όρος 5.3 αυτής, κατά τον οποίον, θα γίνει εκπόνηση μελέτης εκτίμησης της στερεομεταφοράς από τη λεκάνη απορροής, στην οποία θα γίνει απόληψη υλικού για το φράγμα της Συκιάς.

Με δεδομένη τη σημασία κάθε λεκάνης απορροής για τα ποτάμια συστήματα, η εκτίμηση αυτή έπρεπε να είχε ήδη πραγματοποιηθεί.

3) Ο όρος 10 αυτής, που αναφέρεται στην κατασκευή του φράγματος της Συκιάς, κατά τον οποίον, θα εκπονηθεί Ειδική Τεχνική Μελέτη Εφαρμογής που θα εξετάζει όλα τα σχετικά με την αποκατάσταση των προσωρινών αποθεσιοθαλάμων και την εξεύρεση χώρων οριστικής απόθεσης υλικών ζητήματα.

Ενόψει του μεγέθους του έργου και συνακόλουθα του όγκου των υλικών, που «θα αποσπασθούν» από το «σώμα» του οικοσυστήματος, η Μελέτη αυτή, έπρεπε να έχει καταρτισθεί.

4) Ο όρος 11 αυτής, κατά τον οποίον θα εκπονηθεί Ειδική Τεχνική Μελέτη Εφαρμογής για τα ζητήματα της εναπόθεσης των υλικών εκσκαφής της σήραγγας εκτροπής.

5) Οι όροι 13, 14, 15 και 19 αυτής, οι οποίοι είναι απολυτως αναποτελεσματικοί, αφού σε ό,τι αφορά τα αυταποδεικτως κρίσιμα ζητήματα της περιβαλλοντικής αποκατάστασης (της κοίτης των υδατορευμάτων, της παρόχθιας βλάστησης και γενικώς των παρόχθιων περιοχών), εξαντλούνται σε ευχολογία.

6) Οι πρόσθετοι περιβαλλοντικοί όροι 24.2, 24.3, 24.4, 24.5, 24.6, 24.7, 24.8, 24.9, οι οποίοι υποτίθεται ότι αντιμετωπίζουν τα πρόσθετα προβλήματα που θα προκύψουν από την κατασκευή αναχώματος για την αποτροπή της καιάκλυσης του σπουδαιότατου μνημείου της Ι.Μ. Αγ. Γεωργίου Μυροφύλλου, είναι αναποτελεσματικοί, ως αόριστοι και ελλιπείς. Όλα τα ζητήματα που οι πρόσθετοι αυτοί όροι θίγουν, αλλά και άλλα που δεν θίγονται, έπρεπε να είχαν αντιμετωπισθεί με βάση ειδική, εμπειριστατωμένη επιστημονική μελέτη, πριν την έκδοση της προσβαλλόμενης, ώστε να κριθεί ασφαλώς και αρμοδίως, εάν η επιλεγείσα τεχνική λύση διασφαλίζει την ακεραιότητα του μνημείου στο διηνεκές (πάντοτε εις εφαρμογή των συνταγματικών διατάξεων περί προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς και των διατάξεων της Σύμβασης της Γρανάδας).

Τα ανωτέρω ισχύουν και για τους όρους 24.12, 25 και 26 της προσβαλλόμενης, οι οποίοι αφορούν τα υπόλοιπα μνημεία της περιοχής και είναι παράνομοι και για τον θεμελιώδη λόγο που εξετάθη παραπάνω, υπό το κεφάλαιο Γ' του παρόντος δικογράφου.

7) Ο όρος 30 αυτής, κατά τον οποίον θα γίνει εκπόνηση συνολικής μελέτης αποκατάστασης της ευρύτερης περιοχής της Γλύστρας.

8) Ο όρος 40 αυτής, διά του οποίου ορίζονται τιμές παροχών ύδατος μεταξύ των υπό κατασκευή και των υφισταμένων φραγμάτων (οικολογικές παροχές), δίχως να υπάρχει πλήρης τεχνική μελέτη, από την οποία να προκύπτει, αφενός ο τρόπος διά του οποίου θα εξασφαλισθούν τεχνικώς οι ανωτέρω παροχές, αφετέρου το εάν με αυτές τις παροχές

διασφαλίζεται μακροπρόθεσμα η βιωσιμότητα του όλου τεχνικού συστήματος.

9) Ο όρος 42 αυτής, σύμφωνα με τον οποίον θα γίνει ειδική μελέτη υπολογισμού στερεομεταφοράς κατάντη του φράγματος Στράτου, η οποία στερεομεταφορά έχει ήδη μηδενισθεί. Όλα τα ζητήματα απολήψεως υλικών από την κοίτη του Αχελώου έπρεπε να είχαν ρυθμισθεί.

10) Ο όρος 43 αυτής, κατά τον οποίον θα εκπονηθούν από τη ΔΕΗ προμελέτη, οριστική μελέτη και μελέτη εφαρμογής διά των οποίων θα προσαρμοσθούν τα προγραμματιζόμενα έργα στην «μελέτη διασφάλισης της ελευθεροεπικοινωνίας των υδρόβιων σπονδυλόζων κατά μήκος του Αχελώου» του ΥΠΕΧΩΔΕ ή θα προταθούν νέα έργα.

Είναι φανερό ότι όλα τα ανωτέρω ζητήματα έπρεπε ήδη να έχουν ρυθμισθεί με πληρότητα, καθ' όσον σχετίζονται με τη διατήρηση τμήματος της πανίδας του οικοσυστήματος του Αχελώου.

11) Ο όρος 47 αυτής, ο οποίος από μόνος του συμπαρασύρει την προσβαλλόμενη σε ακυρότητα, καθ' όσον η προβλεπόμενη Πολεοδομική Μελέτη για τον οικισμό της Μεσοχώρας, έπρεπε να έχει καταρτισθεί πριν την 31-3-1996, σύμφωνα με την προηγούμενη απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων του έτους 1995, η οποία, ναι μεν ακυρώθηκε στο σύνολό της από το Δικαστήριο, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι εδόθη στη Διοίκηση χρονική παράταση και μάλιστα οκτώ ετών, για να εκπονήσει επιτέλους την ανωτέρω μελέτη που έχει καίρια σημασία για την βιωσιμότητα ενός ολόκληρου οικισμού.

12) Ο όρος 49 αυτής κατά τον οποίον θα εκπονηθεί από το ΥΠΕΧΩΔΕ Χωροταξική-Περιβαλλοντική Μελέτη για τους ταμιευτήρες Μεσοχώρας - Συκιάς με έμφαση στις κοινότητες Μεσοχώρας- Αρματωλικού.

Πρέπει να τονισθεί ότι οι όροι 47 και 49 της προσβαλλόμενης, ηχούν ως κοροϊδία στα αυτιά των κατοίκων των συγκεκριμένων περιοχών, των οποίων οι δραστηριότητες στο πέρασμα της ιστορίας καθορίστηκαν από

το οικοσύστημα του Αχελώου, αλλά τώρα θα αφανισθούν από τα ίδια τα υδάτα αυτού, λόγω ανθρώπινης παρέμβασης. Όλα τα σχέδια που αφορούν στην αναγκαία χωροταξική, πολεοδομική και περιβαλλοντική αποκατάσταση των πληττομένων από το έργο της εκτροπής οικισμών, έπρεπε να έχουν καταρτισθεί, όχι πριν την έκδοση της προσβαλλόμενης πράξης αλλά πριν την έναρξη εκτέλεσης του έργου! Τονίζεται ιδιαίτερος ότι η ανωτέρω πλημμέλεια συνιστά από μόνη της λόγο ακυρώσεως της προσβαλλόμενης απόφασης, διότι δ΄ αυτής παραβιάζεται η εκ του Συντάγματος υποχρέωση για προστασία του οικιστικού περιβάλλοντος!

13) Οι όροι 52 και 53 της προσβαλλόμενης, που προβλέπουν κατάρτιση μελετών συνολικής διαχείρισης των λεκανών απορροής του Αχελώου και του Πηνειού, όταν τα περισσότερα έργα κεφαλής της εκτροπής είναι κατασκευασμένα, στερούνται νοήματος! Ο λόγος για τον οποίον τους ενέκρινε η προσβαλλόμενη απόφαση είναι για να επικαλείται η Διοίκηση δήθεν συμμόρφωσή της προς τις επιταγές του Κοινοτικού Δικαίου.

Όμως, όπως αναπτύχθηκε στα κεφάλαια Α και Β του παρόντος δικογράφου, η υποχρέωση για κατάρτιση τέτοιων στρατηγικών μελετών, πριν την έναρξη υλοποίησης του έργου της εκτροπής, πηγάζει ευθέως από τις διατάξεις των άρθρων 24 παρ. 1 και 106 παρ. 1 του Συντάγματος και από τις ειδικότερες διατάξεις του Ν. 1739/1987, και κατά συνέπεια αυτή ίσχυε και ισχύει, ανεξαρτήτως εάν εξεδόθη ή όχι σχετική Κοινοτική Οδηγία!

14) Οι όροι 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, οι οποίοι θίγουν ζητήματα εξορθολογισμού της γεωργίας, της χωροταξίας και του τουρισμού, τα οποία αποτελούν σημαντικούς παράγοντες του προβλήματος που καλείται να επιλύσει το Κράτος (αλλά και η Ε.Ε. και ο κόσμος ολόκληρος), ώστε να επιτευχθεί Βιώσιμη Διαχείριση Εθνικού Υδατικού Δυναμικού (και κατ'επέκτασιν Βιώσιμη Διαχείριση των υδατικών πόρων του πλανήτη).

Όπως προκύπτει από τη διατύπωση τους, τα ανωτέρω ζητήματα που αφορούν την Αιτωλοακαρνανία και τη Θεσσαλία θα ρυθμισθούν στο μέλλον, ενώ, όπως και παραπάνω αναφέρθηκε, έπρεπε να έχουν εξετασθεί και ρυθμισθεί, πριν την εκτέλεση του τεραστίας κλίμακας έργου της εκτροπής του άνω ρου του Αχελώου.

15) Ο όρος 66, ο οποίος είναι εντελώς ακατανόητος, αφού καθιερώνει ένα αόριστο και στερούμενο σοβαρότητας σύστημα ελέγχου των «μικροκλιματικών αλλαγών», αλλά είναι παράνομος για τον προέχοντα λόγο ότι δεν βασίζεται στα πορίσματα προηγούμενης ειδικής επιστημονικής κλιματολογικής μελέτης, όπως αναλύθηκε παραπάνω.

16) Ο όρος 69 αυτής, ο οποίος «ανυσηχεί» εκ των υστέρων, για την προταθείσα προς ένταξη στο Δίκτυο Νατούρα 2000 περιοχή «Κοιλάδα Αχελώου», ενώ αγνοεί παντελώς την επίσης προταθείσα περιοχή «Ασπροπόταμος», η οποία, ως γνωστόν, συνιστά την «μητρική» λεκάνη απορροής του Αχελώου ποταμού!

Με βάση όσα αναπτύχθηκαν στο κεφάλαιο Δ.1. του παρόντος δικογράφου, έπρεπε οι συγκεκριμένες περιοχές να αντιμετωπισθούν ως ευθέως προστατευόμενες από το Σύνταγμα και να έχουν συνταχθεί, (κατ'ελάχιστο απαιτούμενο) ειδικώς γι' αυτές, Μελέτη στρατηγικής και μακροπρόθεσμης εκτίμησης των επιπτώσεων του έργου της εκτροπής και Μελέτη διαχείρισής τους για το μέλλον!

Από τα αμέσως ανωτέρω εκτεθέντα γίνεται φανερό ότι η προσβαλλόμενη Κοινή Υπουργική Απόφαση ενέκρινε όρους για την κατασκευή και λειτουργία του τεραστίας κλίμακας έργου που αποκαλείται εν συντομία «εκτροπή του Αχελώου», οι οποίοι δεν ανταποκρίνονται στις συνταγματικές απαιτήσεις για αποτελεσματική προστασία του περιβάλλοντος και για βιώσιμη διαχείριση των πηγών του εθνικού πλούτου.

Επειδή, ως ανωτέρω κατεδείχθη, η προσβαλλόμενη Κοινή Υπουργική Απόφαση είναι παράνομη, αντιβαίνουσα στο Σύνταγμα και τον νόμο.

Επειδή η παρούσα Αίτηση είναι νόμιμη και βάσιμη.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΖΗΤΟΥΜΕ,

Να γίνει δεκτή η παρούσα Αίτηση Ακυρώσεως.

Να ακυρωθεί στο σύνολό της η υπ' αριθ. πρωτοκ. Α.Π.131957/19-3-2003 Κοινή Υπουργική Απόφαση των ανωτέρω Υπουργών με θέμα «Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων για την κατασκευή και λειτουργία των έργων μερικής εκτροπής του Ανω Ρου του Λχελώου ποταμού προς τη Θεσσαλία».

Να καταδικασθούν οι αντίδικοι στην καταβολή της όλης δικαστικής μας δαπάνης και της αμοιβής του πληρεξουσίου δικηγόρου μας.

Αθήνα 2 Ιουνίου 2003

Οι πληρεξούσιοι Δικηγόροι

ΦΑΣΙΛΗΣ Κ. ΔΕΦΡΩΔΙΝΗΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ
ΕΣΦΙΑΣ 23 - ΑΘΗΝΑ 115 23
ΤΗΛ. 7 3432 -
ΑΒΛ 511 511

Κατατέθηκε το πρωτότυπο με αριθμό καταθέσεως
4275 - 2 Ιουν. 2003 - 199.....
Αντίγραφο - 199.....

ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
α.α

ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Αθήνα, 28.7.2003
Ο Πρόεδρος

Μ. Α. Τσουκάς

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 47-49
ΑΘΗΝΑ 105-64
ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Αθήνα, 28/07/2003

Αριθ. καταθέσεως: 4276/2003

Βοηθός Εισηγητής: Ι. Μιχαλακόπουλος

Κοινοποιούμε αντίγραφο της αιτήσεως του ΣΩΜ. "ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΙΔΙΟΚΤΗΤΩΝ ΚΑΤΑΚΛΥΖΟΜΕΝΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΜΕΣΟΧΩΡΑΣ - Ο ΑΧΕΛΩΟΣ" της οποίας δικάσιμος έχει ορισθεί η 5η Δεκεμβρίου 2003, ημέρα Παρασκευή, ώρα 9.30 π.μ. και εισηγητής η Σύμβουλος Α. Σακελλαροπούλου.

Προς το Δήμο Λαρίσης, όπως νόμιμα εκπροσωπείται από τον οικείο Δήμαρχο, για να λάβει γνώση και για κάθε άλλη νόμιμη συνέπεια.

Με εντολή της Εισηγήτριας της υποθέσεως

Ο Γραμματέας

κ.α.α

Μ.-Α. Σούπτου

